

Asia: VN/19831/2023

Työrauhalainsäädännön kehittäminen - luonnos hallituksen esitykseksi työehtosopimuslain, työriitojen sovittelusta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Työrauhalainsäädäntöön kohdistuva uudistus on erittäin tervetullut. Asianmukainen tapa vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon on äänestää vaaleissa ja vaikuttaa siihen, ketkä poliittisia päätöksiä ovat tekemässä. Työtaistelu ei ole tässä tapauksessa oikea vaikuttamisen väline ja sen kustannukset ja vahingot jäävät yritysten ja työnantajien maksettavaksi. Nämä tahot eivät ole poliittisia päätöksiä tekemässä, jolloin työtaisteluoikeuden rajoittaminen voidaan nähdä jopa oikeudenmukaisena.

Nykytilan ja sen arviointi

1 luku - Asian tausta ja valmistelu

2 luku - Nykytila ja sen arviointi

-

Yleisperustelut - luvut 3-6

3 luku - Tavoitteet

4 luku - Ehdotukset ja niiden vaikutukset

5 luku - Muut toteuttamisvaihtoehdot

Suomen sisämarkkinoiden toiminnan sekä kansainvälisen kiinnostavuuden kannalta työmarkkinoiden vakaudella on keskeinen merkitys. Lakiehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia ja oikean suuntaisia.

Asiassa tulisi kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että poliittisten työtaistelujen ja myötätuntotyötaisteluiden aiheuttama vahinko saattaa tapauksesta riippuen olla huomattavan suuri. Näiden rajoittaminen ehdotuksessa esitettyä laajemmin olisi perusteltua. Poliittisten työtaistelujen enimmäiskesto tulisi laajentaa koskemaan myös muita työtaistelujen muotoja kuin

työnseistausta eikä myötätuntotyötaisteluja koskevan ilmoitusajan tulisi poiketa voimassa olevasta 2 viikon ilmoitusajasta. Lakiehdotuksessa esitettyjä rajoituksia voidaan osittain pitää riittämättöminä.

8 a § [myötätuntotyötaistelun rajoitukset]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Suhteettomien myötätuntotyötaistelujen rajoittaminen on toivottava uudistus. Lakiehdotus kuitenkin määrittelee hieman epämääräisesti sen, mikä on suhteeton työtaistelu. Myötätuntotyötaistelua käytetään lähtökohtaisesti työriidan osapuolena olevan työnantajaosapuolen painostamiseen. Työtaistelun ulkopuolisille aiheutuvan vahingon ja haitan arvioinnilla tulisi ehdotuksessa antaa suurempi painoarvo. Vähäistä suuremman haitan ja vahingon aiheuttaminen kolmansille osapuolille tulisi johtaa siihen, että tukityötaistelu katsottaisiin suhteettomaksi.

8 b § [Poliittiseen päätöksentekoon kohdistuva työtaistelu]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Kuten edellä on mainittu, poliittinen työtaistelu on väärä tapa vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon. Vahingot ja haitat työtaistelusta jäävät sellaisen tahon maksettavaksi, johon työtaistelu ei perusteeltaan kohdistu. Tämän takia olisi perusteltua rajoittaa työtaistelun enimmäiskestoja esityksessä esitettyä 24 tuntia enemmän. Laajamittaisten poliittisten työtaistelujen vahingot saattavat muodostua jo 24 tunnissa täysin kohtuuttomiksi huomioiden työtaistelun tarkoitus.

Muiden työtaistelumuotojen kuin työseisauksen rajaaminen 24 enimmäiskeston ulkopuolelle ei ole järkevää eikä perusteltua. Erityisesti aloilla, jotka kärsivät työvoimapulasta, ylityö- ja vuoronvaihtokiellot voivat aiheuttaa työnseisaukseen verrattavaa haittaa. Esimerkiksi palvelualoilla toimenpiteet aiheuttavat vahinkoa yrityksille sekä tuntuva haittaa yritysten kuluttaja-asiakkaille. Tällaisen vahingon aiheuttaminen ei liene tarkoituksenmukaista, eikä tähän kohdistuvat rajoitukset epätarkoituksenmukaisia tai kohtuuttomia.

Lakiin esitetään määräystä, jonka mukaan:

”Poliittista työtaistelua ei saa toimeenpanna uudestaan samaan asiaan vaikuttamiseksi”

Edellä mainitun kohdan määrittelyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota varsinkin ”saman asian” määritelmän osalta. Määräys ei täytä tarkoitusta, mikäli sanamuodosta huolimatta on mahdollista näennäisesti pilkkoa työtaistelua koskemaan eri asioita, vaikka tarkoituksena on sama. Intressiyhteyden kirjaaminen lain määräykseen lienee vähintäänkin haastavaa, mutta tähän tulisi kiinnittää enemmän huomiota lakiesityksen perusteluissa.

9 § [Hyvityssakko]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Lainvastaisista työtaisteluista tuomittavien hyvityssakkojen vähimmäismäärän korottaminen on välttämätöntä. Nykyisillä tasoilla sakoilla ei ole tehokasta lainvastaisia työtaisteluja estävää vaikutusta. Koska kyseessä on lainvastainen toimenpide, on epä johdonmukaista väittää, että tällä olisi työntekijän oikeuksia rajoittava vaikutus. Laittomaan toimenpiteeseen ryhtymisen ei tulisi olla hyväksyttävää missään olosuhteissa. Esityksessä tulisi huolehtia siitä, että vähimmäismäärän korotus heijastuisi välittömästi myös tuomioistuintoimintaan.

10 § [Hyvityssakkoon tuomitseminen]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lakiin lisättävät otsikoinnit

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

1 § Lain tarkoitus ja soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

7 § Ilmoitus työnseisauksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Eri syihin perustuvien työtaistelujen asettaminen erilaiseen asemaan ilmoitusajan suhteen ei ole perusteltua. Tässä on syytä huomioida, että myötätuntotaistelut ja poliittiset mielenilmaisut ovat sellaisia, joilla aiheutetaan vahinkoa kolmansille osapuolille ja on kohtuutonta, että työnantajilla ei olisi riittävää aikaa varautua tulevaan työnseisaukseen. Tämän tyyppiset työtaistelut tulevat työnantajille myös suurempana yllätyksenä kuin työehtosopimusriidan vuoksi järjestettävät työtaistelut.

Edellä mainittujen työtaistelujen saattaminen ilmoitusvelvollisuuden piiriin on kuitenkin erittäin toivottavaa kehitystä.

8 a § Myötätuntotyötaistelun rajoitukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

8 b § Poliittiseen päätöksentekoon kohdistuva työtaistelu

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Asiaa koskien on lausuttu jo työehtosopimuslain 8b §:n yhteydessä.

8 c § Työtaisteluoikeus virkasuhteessa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

18 a § Hyvitys

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Lainvastaisista työtaisteluista tuomittavien hyvityssakkojen vähimmäismäärän korottaminen on välttämätöntä. Nykyisillä tasoilla sakoilla ei ole tehokasta lainvastaisia työtaisteluja estävää vaikutusta. Koska kyseessä on lainvastainen toimenpide, on epä johdonmukaista väittää, että tällä olisi työntekijän oikeuksia rajoittava vaikutus. Laittomaan toimenpiteeseen ryhtymisen ei tulisi olla hyväksyttävää missään olosuhteissa. Esityksessä tulisi huolehtia siitä, että vähimmäismäärän korotus heijastuisi välittömästi myös tuomioistuintoimintaan.

18 b § Hyvityksen rahamäärän tarkistaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

3 luvun 6 § Laittomaksi julistetun työnseisauksen jatkaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

4 luvun 9 § Laittomaksi julistetun työnseisauksen jatkaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Henkilökohtainen seuraamustyöntekijälle tilanteessa, jossa tämä jatkaa laittomaksi todettua työtaistelua, on aiheellinen seuraamus. Siinä missä laittomaan toimenpiteeseen ryhtyminen pitäisi tehokkaasti estää lain tasolla myös sen jatkamisesta on tultava rangaistavaa henkilötasolla. Lainsäädännön johdonmukaisuuden vuoksi ei kuitenkaan ole järkevää, että henkilökohtaiset seuraamusmaksut tuomittaisiin yleisessä tuomioistuimessa, kun muutoin vastaavat asiat käsitellään työtuomioistuimessa. Tällainen tapa rasittaa myös tuomioistuinlaitosta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Esitetty voimaantulosäännös on tarpeettoman monimutkainen. Yksinkertaisempaa ja johdonmukaisempaa olisi, että muutokset tulisivat täysimääräisesti voimaan lain voimaantulopäivänä.

Varmo Olli
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry